



FRANKFORT, den 7den Maart.

Volgens berichten uit Petersburg, van den 2sten Februarij, heeft Z. M. de Keizer den graaf van Wittgenstein, op dezelfde verzoek, eervol als opperbevelhebber der 2de armee ontslagen, en den generaal Diebitsch in zijne plaats benoemd. Den generaal Paskewitsch van Erivan heeft de Keizer tot opperbevelhebber der eerste armee benoemd.

Tijdingen uit Konstantinopel van den 10den Februarij melden, dat de Ghazis heer Ismael Mehmet pacha als groot-vizier afgezet en Reschid-Mehmet pacha in deszelfs plaats benoemd heeft.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag den 5den Maart.

Ten half 12 ure wordt de vergadering geopend. De heer Donker Curtius verontschuldigt zich van het niet bijwonen der zitting, verontracht door de ziekte van een zijner zonen.

De beraadslavingen over de verzoekschriften worden voortgezet.

De heer Angillis spreekt voor een adres aan den Koning.

De heer van Reenen verdedigt het voorgestelde besluit van de commissie tot de verzoekschriften voor het nederleggen ter griffie, en verklaart zich voor dat besluit.

De heer Surllet de Chokier beantwoordt eenige aanmerkingen van den heer Donker Curtius, van Asoh van Wijck, enz., en zegt, dat het gezegde van den eerstgemelden heer, dat al de teekenaren onwetenden zouden zijn, in het hoofd van het bekende rapport van den minister van Binnenlandsche zaken aan den Koning, wordt tegengesproken, vermits daar gemeld is, dat daarop de achtingswaardigste namen voorkomen. Hij is voor een adres, hetwelk door de heeren le Hon en Corver Hooft bij het begin der zitting van heden is voorgesteld geworden, en voor het afloopen der zitting van heden nog zal worden voorgelezen.

De heer de Stassart verdedigt zijne gedane redevoering.

De heer de Socis verdedigt ingelijks zijn advies.

De heer van de Kastele blijft bij het ter griffie nederleggen der verzoekschriften volharden.

De heer Gesthand verklaart zich mede voor het ter griffie nederleggen der verzoekschriften.

De heer van Alphen is voor een adres.

De heer de Brauckere vereenigt zich met het voorstel van de heeren le Hon en Corver Hooft.

De heer Byleveld bestrijdt de heeren, die zich over de besluiten betrekkelijk het gebruik der landtaal, beklagd hebben. Herinnert u, zegt hij, dat men u plotseling het juk eener vreemde taal opgelegd, doch u 14 jaren tijd gelaten heeft, om u naar de landtaal te gewennen.

De heer de Stassart merkt aan, dat men alleen verlangt, dat het gebruik der Fransche taal zal worden toegelaten. Zoo het Fransche gouvernement in Holland het gebruik der landtaal heeft gewerd, levert dit geene reden op om zich nu ook onregtvaardig tegen de Waalsche Belgen te betoonen.

De heer Fallon ontwikkelt nader in welken zin hij voor een adres aan den Koning is. Het adres moet geene der grieven overnemen, maar alleen melden, dat er lijden, dat er klagte bestaat.

De heer van Sijtsma acht den middelstand des volks; maar dat wil niet zeggen, dat dezelve bekwaam is om over staatszaken te oordeelen; overigens hebben kinderen en dienstboden de petitiën mede geteekend, en er zijn er twee in het Fransch uit gemeenten, waar deze taal niet gesproken wordt.

De heer Fabry-Longree zegt, dat men de ingediende verzoekschriften niet moet verachten, en dat de klagten over het uitsluitend gebruik der taal even als andere behooren overgebracht te worden.

De heer de Roisin zegt, dat hij het Fransch niet in plaats van het Hollandsch wil gesteld hebben, maar slechts toelating verlaagt. Doet aan anderen niet, wat gij niet wilde dat men u deed. (Men roept bravo!)

De voorzitter leest het voorstel van de heeren le Hon en Corver Hooft lezen, en zegt daarna, dat nu eerst over het eerste gedeelte der voorstellen der commissie, om de verzoekschriften ter griffie neder te leggen, zal gestemd worden. Hierdoor wordt het punt van het adres aan den Koning niet beslist. Die tegen stemmen, geven te kennen, dat zij zijn voor het geheel ter zijde leggen der verzoekschriften.

Met 98 tegen 2 stemmen wordt tot het nederleggen ter griffie besloten.

De voorzitter: ik proponeer, om het voorstel van de heeren le Hon en Corver Hooft naar de afdelingen van de maand Februarij te verzenden.

verschiedene leden spreken te gelijk. De heer Surllet de Chokier: met het voorstel kan niet anders gehandeld worden, dan de president gezegd heeft.

De heer de Meulenaere zegt, dat er nu over het tweede gedeelte van het voorstel der commissie moet gestemd worden, om te besluiten of de mededeeling aan het gouvernement zal plaats hebben.

De heer Warin oordeelt, dat de zaak naar de afdelingen moet verzonden worden, ten einde omtrent het voorstel van de heeren le Hon en Corver Hooft niet voornam te loopen.

De heer de Moor oordeelt, dat thans over het tweede gedeelte van het voorstel der commissie moet gestemd worden.

De heer Bartholemij zegt, dat de questie te algemeen voorgesteld wordt; dat men moet weten over welke soort van mededeeling zal gestemd worden.

De heer van Crombrugge zegt, dat men zal behooren te stemmen over de vraag: zal er al of niet een adres plaats hebben?

De voorzitter somt de onderscheidene gevoelens op.

De heer le Hon: Mijn voorstel is een tusschen gekomen voorstel, over dat van de commissie moet eerst gestemd worden.

De heer de Stassart vraagt het woord.

De voorzitter: de heer Sijpkens heeft het woord.

De heer Sijpkens: Wij hebben alleen over het rapport der commissie te besluiten. Het voorstel van de heeren le Hon en Corver Hooft moet naar de afdelingen verzonden worden. (Ondersteund, ondersteund.)

De heer de Stassart zegt eenige woorden te midden van het geroas.

De voorzitter en de heer de Moor spreken, maar men kan er niets van verstaan.

De heer Warin zegt, dat door de voorgestelde wijze van stemming een voorbarig besluit omtrent het voorstel van de heeren le Hon en Corver Hooft zal genomen worden; ik heb het voorgedragen adres gelezen, ik zal er voor stemmen; maar ik kan niet stemmen over een adres, dat ik niet ken.

De heer Bartholemij: Het aangemerkte is juist; vele leden, die niet gunstig voor een mededeeling gestemd waren, zijn van gevoelen veranderd na het adres gelezen te hebben.

Na nog vele woordenvisselingen, wordt door den voorzitter de vraag ter beslissing voorgesteld: zal de questie over een mededeeling aan het gouvernement in de afdelingen onderzocht worden?

Met 54 tegen 46 stemmen wordt beslist, dat dit niet zal plaats hebben.

De voorzitter: Thans moet beslist worden of er eene mededeeling aan het gouvernement zal plaats hebben.

De heer Corver Hooft: er zijn drie manieren voor een adres Eene menigte stemmen: Neen, neen, ah! ah! Wegens het geraas kan de spreker niet vervolgen.

De voorzitter: wanneer zal beslist zijn, dat er mededeeling zal plaats hebben; zal de wijze hoe, nader kunnen bepaald worden?

De stemming begint.

De heer Warin: Edel Mogende Heeren (Van alle kanten: Neen, neen, de stemming is begonnen.) De heer Warin wil nog spreken, maar zijne stem wordt door het geras verdoofd.

De voorzitter herhaalt het vraagpunt. De heer Surllet de Chokier merkt aan, dat men de stemming niet mag storen. De heer Warin wil weder spreken, maar zijne stem wordt door anderen telkens verdoofd.

De voorzitter: de heer Warin heeft het woord, zonder consequentie voor het vervolg.

De heer Warin merkt aan, dat de vraag over het adres te algemeen voorgesteld is. Men moet niet zeggen: wij zullen daarheen gaan, zonder te weten of de weg bruikbaar is. (De zitting neemt toe.)

De voorzitter: de kamer heeft beslist dat de vraag niet naar de sectien zal verzonden worden. De stemming zal dan weder gaan over de vraag: of er mededeeling aan het gouvernement zal plaats hebben, aangaande het rapport der commissie.

Met 55 tegen 44 stemmen wordt beslist, dat er mededeeling aan het gouvernement zal plaats hebben. Toen de voorzitter dit aankondigt, wordt van de tribunes en uit eenige gedeelten der zaal bravo geroepen.

De voorzitter tot de tribunes: het boven aan de trap angeplakte reglement verbiedt alle teekenen van goed- of afkeuring in deze vergadering. Als men dit niet in acht neemt, zal de gewapende magt de overtreders de zaal doen ontruimen. (Het wordt stil.)

De vergadering scheidt tot morgen.

Zie hier de lijst der stemming:

Voor: de heeren de Stassart, van Tuyl van Seroosterken van Oelhorst (Utrecht) van Crombrugge, le Hon, Claessens-Moris, Dellafaille d'Huysse, Fabry-Longree, Goelens, Serruys, de Secus, de Meulenaere, Loop, Desmanet, Huysman d'Annecroix, de Stokkem Meun, de Brouckere, de Sasse d'Yssel, Vilain XIII., Boeyé, van den Hove, de Borchgrave, Trenteseaux, Angillis, de Rouck, Fallon, de Liedel de Well, Dumont, Pycke, Luszac (Holland) Coppievers, le Clercq, Surmont de Polsberghe, G. G. Clifort, (Hollan.) Verraneman, Ingenhousz, (Noord-Brabant) Surllet de Chokier, de Melotte d'Espoy, de Langhe, Huÿtens Kerremans, de Roisin, van Genechten, de le Viellenze, de Bousies, Marechal, de Paccarre, de Wapenaert, Faber de Wiltz, van Wolsen, Corver Hooft, (Holland) van Hulthem, Bartholemij de Gellache, Puzat d'Onyn en Reiphins, president.

Tegen: de heeren; Byleveld, van Schuur, Hooft, van Reenen, van de Spiegel,

Geelhand Dellafaille (Antwerpen) van Meeuwen, Desprez (Luxemburg) Yssel de Schepper, van de Kastele, van Asch van Wyck, van de Pelt, Van der Vliet, van Dijkmeester, Rengers, Schooneveld, Hoyné van Pagnenrecht, Kerheijer (van Isbosch) van Suchtelen, Weerts, van Alphen, Boddaert, Collot d'Escuri, van Randwijck, Cuijpers, van Sytzama, Lemker, van Brakell, van Toulon, Dedel, Kerheijer (van Boxmeer) Boelens, de Moor, (Antwerpen) van Nagell, Backer, G. Clifford, Beelaerts, Repelaer, van Lijnden en Fockema.

Zitting van den 6den Maart.

De notulen van de acht laatste zittingen worden gelezen. De heer van Alphen beklagt zich, dat de vraag over het adres gisteren niet wel voor gesteld is geworden. De voorzitter en verscheidene leden merken aan, dat men op een beslist punt niet kan terugkomen. De notulen worden goedgekeurd. — De afdelingen over Februarij worden gevormd. — De voorzitter berigt, dat er weder 16 verzoekschriften over grieven zijn ingekomen. Deze en nog eenige andere worden in handen der commissie lot de petitiën gesteld. — Het voorstel van de heeren le Hon en Barthelémy wordt naar de afdelingen verzonden. Dezelve zullen er zich morgen mede onledig houden.

Het adres, door de heeren le Hon en Corver Hooft voorgesteld, is van den volgenden inhoud:

Sire! Een groot aantal verzoekschriften, betrekkelijk onderscheidene voorwerpen van wetgeving, waaronder sommige in het naauwst verband staan met de grondslagen van ons staatsgebouw, zijn onlangs op eene grondwettige wijze door inwoners van vele oorden des rijks bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingekomen. Na alvorens het rapport harer Commissie dien aangaande te hebben aangehoord, heeft de Tweede Kamer besloten, deze ve ter griffie te doen nederleggen ter inzage der leden, ten einde een ieder hinnen in staat te stellen, zoodanig voorstel van wet daaromtrent te doen, als hij zal vermoenen te behooren. Evenwel, aangezien het gewigt der zaak het waarschijnlijk maakt, dat er eenige wettelijke bepalingen hieromtrent zullen genomen worden, welke eene rijpe overweging vereischen en het van belang is, de beraadslaging daar over zoo veel mogelijk toe te lichten; aangezien daarenboven het wereldkundig is, dat vele, der in gemelde verzoekschriften aangewezen bedenkingen, de aandacht van Uwe Majesteit tot zich getrokken hebben, en reeds werkelijk het onderwerp zijn der aanhoudende zorg, waarmede Uwe Majesteit het welzijn zijner onderdanen behaagt; Zoo hebben de Staten-Generaal het van hinnen pligt geacht een onduidelzinnig blijk van het redmatig vertrouwen te moeten geven, welk zij, en het geheele Nederlandsche Volk met hen, in de wijsheid van hunnen Koning stellen, door aan Uwe Majesteit het rapport haar Commissie ootmoedig aan te bieden, als bevattende eene getrouwe schets, van den inhoud dier verzoekschriften, in het zeker vertrouwen, dat Uwe Majesteit zal weten te onderscheiden, wat voornamelijk daarin in aanmerking zoude verdienen te komen, en ook de middelen zal weten voor te stellen, om daarin te voorzien.

De Staten-Generaal vermoenen, dat zulke grondwettelijke mededeelingen tusschen de onderscheidene takken van de wetgevende Magt, strekkende om elkander alle mogelijke inlichting te geven, onmisbaar het gezegend gevolg zullen hebben, dat zij het gemeen overleg (dat hun aller doel is) zullen helpen handhaven; dat zij de ontwikkeling onzer grondwettelijke instellingen voornit zullen doen gaan; en dat zij dat vertrouwen zullen te weeg brengen, hetwelk zoo uitnemend geschikt is, om aan alle wetsbepalingen, en aan de daden van het Bestuur, de gewenschte kracht bij te zetten.

Mengelwerk.

STAAT DAN IN DE VRIJHEID
EN WORDT NIET WEDEROM MET HET JUK
DER DIENSTBAARHEID BEVANGEN.

PAULUS aan de GAL. V vs. 1.

Wanneer men met eenen warmen ijver voor het goede geringe krachten paart, is het ontmoedigend, zich hierdoor buiten staat te gevoelen, om zoo veel goeds te stichten als men wel begeerde, zoo veel kwaads tegen te gaan als men wel wenschte. Bemoedigend daarentegen, wanneer men nu en dan ziet, dat onze pogingen, hoe zwak ook, niet onopgemerkt zijn gebleven door hen, die daartoe met gelijken wil oneindig meêrder talenten paren; streelend, wanneer men ontwaart, dat onze woorden eenen weerklank hebben gevonden, daar, waar zij niet meerder klem en nadruk herhaald en aangedrongen, ongetwijfeld meerder nut kunnen stichten. Zie daar, met weinige woorden, mijne positie, en de gewaarwordingen die mij vervulden, toen ik in het No. 15 der Arnhemse Courant, van 3 Februarij, de krachtige dichtregelen van A., maar vooral het artikel door Batavus ingezonden, te vinden in het 18de No. van 10 Februarij, gelezen had, tot welke twee bijdragen mijn artikel tot opschrift hebbende; eendragt maakt magt, te vinden in het No. 13 van 29 Januarij schijnt te hebben aanleiding gegeven, een artikel, waarvan ik beken het volgaarne, en niemand is hier meer dan ik van bewust, het onvolledige en zwakke van de voordragt alleen door de zuiverheid der bedoeling kan vergoed worden. — De geachte schrijvers van beide bovengenoemde bijdragen zijn aan mij, even als ik aan hen, ten eeriemaal onbekend, ik neem desniettemin de vrijheid, hun, zoo wel als alle die met de door hen genite gevoelens instemmen, uit te noodigen, het hier niet bij te laten, maar op den ingeslagen weg voort te gaan en zich met mij te vereenigen, om tegen den ultramontaanschen geest, die in onze dagen, in ons land weder, onder allerlei gedaanten zoekt onrust te stoken, te velde te trekken. Laten wij ons niet door hen laten misleiden, die ten onrechte wanen, dat de vrees voor jezuitismus ongegrond is; die in deze oogenblikken wilens de oogen sluit, voor het geen hij rondom zich ziet gebeuren, is te beklagen. Wanneer ik ooit had kunnen gelooven, dat het niet noodig was om het jezuitismus in onze dagen en in ons land te bestrijden, dan zoude alleen het thans zoo hevig geroep om de zoogenaamde vrijheid van onderwijs, mij uit dezen

sloop gewekt hebben. Ja, het is jezuitismus, obscurantismus, fanatisme, men noeme het zoo als men wil, die de bewerker en aanblijzer hiervan is, het is die geest der duisternis, die overal en altijd het licht zoekt uit te dooven, en het donker en de kaak te stellen; die door donheid wil regeren, en alle middelen leing acht om dat doel te bereiken; die gebeten op al wat opvoeding, en daaruit voortvloeiende verlichting bedoelt, natuurlijk alle wetten, daartoe strekkende, moet haten. Deze geest heeft den lust en ijver tot het teekenen van petitiën voor de zoogenaamde vrijheid van onderwijs angeblazen. Deze geest heeft den heiligen naam van vrijheid misbruikt, om, ware het mogelijk, de grofste banden van slavernij te smeden. Deze geest moet door een ieder, wiens hart, warm klopt voor opvoeding en hare heilzame gevolgen, worden tegen gegaan, en met kracht bestreden.

Ik ben niet onregvaardig genoeg, noch denk zoo liefdeloos (en ik moet dit vooral, om de liefdeloze gevolgen, welke men uit mijne woorden zoude kunnen trekken, er hier bij voegen,) dat ik al e onderteekeenaars, zoo min als al diegenen, die de petitiën ontworpen hebben, van kwade trouw, van heillooze beduelingen, wil verdeliken; in geenen deele; wat de eersten betreft, ik geloof veelteer, dat het getal dergenen, die geloovend hebben zonder zelfs te weten wat eigenlijk monopolie van het onderwijs beteekent, niet gering is; ik zeg meer, ik wil gelooven, dat er onder diegenen die er de ontwerpers van zijn, vele (waarom kan ik niet zeggen alle!) gevonden worden, die ter goeder trouw dwalen. Ik bedoel geene personaliteiten, ik heb er eenen afkeer van; waarheid, verlichting, wezenlijk liberalismus, in den edelen, maar in onze dagen zoo hevig miskenden zin van het woord, zonder omzien en zonder aanzien des persoons, te bevorderen, zie daar mijn doel, daar heen strekken zich alle mijne pogingen uit, dat nut zoek ik met alle mijne krachten te bevorderen, dezen roem, maar ook dezen alleen, heb ik steeds beoogd, nisi uti'e est quod facimus stultia est gloria.

Wanneer men de tegenwoordige gesteldheid van ons land gadeslaat, wanneer men in aanmerking neemt, en niet aandacht let, op den geest die het gouvernement bezielt, en men stelt daar tegen oyer de redeneringen en handelingen van een groot aantal ingezetenen in het algemeen, maar vooral die van de zich noemende liberale oppositie en hare gedroegtelijke vereeniging, waar vindt men dan liberalismus, bij de oppositie of bij het gouvernement? waar vindt men verlichting en vrijheid? bij hen, die steeds het woord van vrijheid, in den mond hebben; maar een ieder die met hun in gevoelen verschilt, honisseries, bafouieren, en aan den haat en verachting prijs geven; of bij een ander vernemen, dat overal verlichting zoekt te bevorderen; kanstom en vreesdenschappen aanmoedigt, maar vooral voor de opvoeding van het onkomend geslacht waakt, deze opvoeding naar den geest der eeuw wil regelen, en niet toelaat, dat dweepzucht of bijgeloof, met haren verijigen doelt het goede verpeste, met een woord, dat het onderwijs van vrijheid, van allen secten-geest, om het even of zij Rome of Geneve of afsvolk eene andere lens van vreesdenschappen of lateren tijd in hun schild voegen, of zij de sijnode van Dordrecht, of den Mechelschen catechismus zijn toegedaan. Wie, ik vraag het aan elk onpartijdige, wie is dan liberaal, wie denkt verlicht, wie bevordert wezenlijke vrijheid, die liberaliteit voorstaat en aanmoedigt, die verlichting zoekt te bevorderen, dat het beste en meest doeltreffend middel, de opvoeding, die de wettelijke vrijheid van het onderwijs zoekt te bewaren, door zong te dragen dat deze heilige bron van alle ware verlichting, van alle redelijke vrijheid, niet bezoedeld noch gestopt worde door onreine en het licht verachtende handen; of zij, die zich liberaal noemen, en zich met de geprivatne vijanden van alle liberalismus vereenigen, die van verlichting spreken, en zich niet schamen om met de ijverigste voorstanders van het rijk der duisternis eene zaak te maken, die hierdoor medewerkers worden, — want waartoe langer verbloemde taal gesproken? (hetzij dat zij zulks met betoer weten, of uit onachtzaamheid doen) van de vrijheid van het onderwijs in priesterhanden te doen overgaan, waarvoor ons de hemel en de geest der negentiende eeuw behoede!! Laten alle wezenlijke liberalen zich dan aan het gouvernement aansluiten, dat bij ons liberaal is, dan diegenen, die zich zelve liberalen noemen. Laten wij vooraf alle onze pogingen in het werk stellen; ten einde het gouvernement te ondersteunen in het behouden van het opperbeheer, (men moge dat dan met den oneigenlijken naam van monopolie betitelen) van het onderwijs.

« Vaders, moeders, » lazen wij onlangs in eene oproeping aan het Nederlandsche volk, ten einde, de teekening van petitiën voor de vrijheid (lees slavernij) van het onderwijs te bevorderen, « vaders, moeders! het « geldt hier uwe dierbaarste regten, het is hier de vraag of uwe kinderen « aan u of aan den minister van GOBELSCHROY zullen behooren, » zonden de moeite te willen nemen om dezen onzinte wederlegen, zeg ik daarentegen: « vaders, moeders! het geldt hier uwe dierbaarste regten, het is « hier de vraag of uwe kinderen voor het licht of voor de duisternis, « voor zedelijkheid, of voor schandend, voor vrijheid of voor gewetensdwang, zullen worden opgeleid.»

Scharen wij ons dan alle rondom den constitutionnelen Nederlandschen troon, bezeten door eeren Vorst, die het goede, en niets dan het goede wil, die geenen blinddoek noch voor hem, noch voor zijn volk, wil, noch behoelt, die overtuigd is, en van deze overtuiging door zijne daden de bewijzen geeft, dat een volk, wel en grondig onderwezen, belang leert stellen in rust, en dat het domme en niet onderwezen volk alleen rustig is, omdat het voor de straffen vrees, zonder in de rust zelve eenig belang te stellen.

Nog eens, scharen wij ons rondom den Vorst, en zeggen wij met vertrouwen den welsprekenden en verlichten van MAL na: Groot is het voorrecht, dat hem als Vorst ten deele viel, de heerschappij over een vrij en verlicht volk. De trap van beschaving, tot welke hij het meerendeel zijner burgeren ziet opgeklimmen, verzekert hem, dat geene zijner verordeningen, daartoe strekkende, verloren zullen gaan, en zoo al hier of daar een veelhoofdige hydra het slangenhoofd uit hare donkere holen weder zou mogen opsteken, God schonk hem den wil en den moed, om, van uit het middenpunt, waarin hij geplaatst is, gewapend met den verheven geest van eenen FREDERIK den groote en zijner verlichte natie, zelve een monster te bedwingen, dat alijd huichelend den hemel inriep, om de onderdrukking der aarde, ware het mogelijk, te wettigen.

GESCHIEDENIS VAN GELDERLAND.

Het behoort gewisselijk tot de verdiensten van het bestuur, onder hetwelk wij het voorrecht hebben te zien, dat de zelve, bijwaardig zorgt voor de bevordering van kunst en wetenschap en voor alles wat leiden kan tot de rechte kennis der geschiedenis van ons vaderland, in het algemeen en van elk gewest deszelfs in het bijzonder. Getuige daarvan, onder anderen, de zorge voor de belangrijke archieven, tot de oudere geschiedenis van het vaderland betrekkelijk, waar die ook voor handen mogen zijn. Wat wij ten devotie daarvan te wachten hebben van den heer DE JONGE, hebben wij ondanks berispt. Wat wij, in het bijzonder, voor de beoefening van Gelderlands geschiedenis belangrijks te wachten hebben, door den ijver van onzen stadgenoot IS. AN. NYHOFF, opzichter van het archief dezer provincie, verdient een gelijke vermelding. Ten gevolge uitnodiging, van hooger hand aan hem gedaan, om zoodanige oorkonden in het licht te geven, als belangrijk en voor openbaar nut geschikt in het archief dezer provincie voorhanden zijn, heeft hij besloten de taak op te vatten, welke wijlen prof. BONDAM onvoltooid moest laten en tevens de historie van Gelderland, van den heer VAN SPAEN, te vervolgen. Het bericht van in teekenings op dezelfde onderneming, dezer dagen in druk uitgegeven, doet ons een werk verwachten van zes deelen in groot quarto, waarvan het eerste zal bevatten de oorkonden uit de jaren van 1286, waar BONDAM, tot 1333, waar VAN SPAEN afbrak, en zulks voorgescreven van een beschouwing van Gelderlands toestand, in de eerste helft der XIV de eeuw, tot aan den val derzelfde natuurlijke gesteldheid en voortbrengelen van den koopman, de nijverheid, de kunst en wetenschappen, de levenswijze en zeden der inwoners, als ten aanzien der staatkundige betrekkingen en instellingen, alles opgemaakt uit oorspronkelijke, grootdeels nog ongedrukte stukken. Het tweede deel zal de geschiedenis, bevolgen der hertogen REINALD III en EDUARD en van hunnen strijd, bekend onder den naam van oorlog der Hekekers en Hekehorsten, met toelichting der aanmerkelijke oorkonden uit dat tijdvak. Het derde de geschiedenis van de regering der Vorsten uit het huis van Gulik, WILLEM en REINALD IV. Het vierde zal de geschiedenis geven van de hertogen ARNOLD en ADOLF VAN EGMOND. Het vijfde en zesde zullen toegewijd zijn aan de geschiedenis van hertog KAREL VAN EGMOND.

Het zal wel niet noodig zijn meer dan dit te zeggen, om de aandacht op deze onderneming te vestigen, en deze, als van groot belang voor de liefhebbers en beoefenaars der Geldersche omliden en geschiedenis te doen kennen, en onze hopen te wettigen, dat de heer NYHOFF, wiens geschiktheid voor de taak, die hij opnam, door elken bevoegden beoordeelaar erkent wordt, in een toereikende intekening de aanmoediging van allen, welke dergelijke ondernemingen noodig hebben en verdienen.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

- Den 3sten Maart 1424 overleed G. VAN OCKENBURG, negen en twintigste abt van Egmond.
Den 8den dito 1668 werd de vrede tussehen Zweden en Denemarcken te Rostochd getekend.
Den 8sten dito 1796 gaf Banda, in Oost-Indië, zich aan de Engelsen over.
Den 9den dito 1642 landde de Koningin van Groot-Brittannië te Helvoetsluis.
Den 9den dito 1678 bemoeesterden de Franschen de stad Arnhem.
Den 9den dito 1763 nam WILLEM V zitting in de algemeene raadsvergadering.
Den 10den d to 1624 stierf J. J. GRASWINKEL, te Delft.
Den 10den dito 1647 begon de ziele van prins FREDERIK HENDRIK van zulk eenen ernstigen aard te worden, dat men aan zijne herstelling begon te wanhoppen, welke ziekte, althans bleek gegrond te zijn, daar Zijne Hoogheid overleed.
Den 10den dito 1809 nam de Koning van Spanje de constitutie, door de cortes voorgedragen, aan.

AMORTISATIE-SYNDICAAT DOMANIALE HOUTVERKOOPING.

AANBESTEDING.

De AGENT van het DOMEIN te ARNHEM zal op Zaterdag den 28sten Maart 1829, des morgens ten 9 ure, ten huize van den Kastelein G. J. HUPKES, te Dieren, in het openbaar aan de meestbiedende, ten overstaan van het Plaatselijk Bestuur van Rheden, verkoopen: eenige perceelen BEUKEN-ELKEN- en DENNEN-SNOEIHOUD.

Voorts aan de minstbiedende Aanbesteden: eenige belangrijke, in de Dierensche Bosschen, te doene WERKEN, nader omschreven in de Conditions van Aanbesteding, ter Secretarij van voornoemde Gemeente ter visie liggende; zullende van een en ander nadere aanwijzing door de Boschbeambten te Dieren geschieden.

De Agent voornoemd. J. VAN LAMSWEERDE.

§ § § BURGEMEESTER en WETHOUDE-REN van ARNHEM zullen op openbaar nader te bepalen tijde, in het openbaar aanbesteden: het geheel nieuw OPBOUW van eenen KAZERNE-GEBOUW; de voorloopige aanbesteding, kan men op de Secretarie van gemelde stad verkregen worden. Arnhem, den 9den Maart 1829.

BEKENDMAAKING.

Ingevolge Art. 11 en 27 van het Reglement op de PAAKDE-FOKKERY, in de Provincie Gelderland, worden hiermede kenbaar gemaakt de Personen, naar welke op de laatste Springhengsten en driejarige Merrie-Paarden Premie zijn toegekend geworden, als:

- Voor de beste Springhengsten:
Aan Jan Pelgrim, wonende te Ellekom, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 25.
Aan Jan Breukink, wonende te Steenderen, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 25.

- Aan Gerrit Ariëns, wonende te Lijnden, bij Elst, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 15.
Aan Hendrik de Hartog, wonende te Valburg, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 35.
Aan Willem van Rijnberk, wonende te Maurik, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 25.
Aan Cornelis Sterk, wonende te Calenberg, voor deszelfs Schimmel-Hengst eene premie van f 15.
Aan Antonie Branderhorst, wonende te Buren, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 20.
Aan Jan van Avezaath, wonende te Beest, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 20.
Aan Stinus van het Ghein, wonende te Deil, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 20.
Aan Hendrik Verkerk, wonende te Opliemert, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 40.
Aan Steven van Gelder, wonende te Opliemert, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 30.
Aan Pieter van Stenis, wonende te Geldermalsen, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 20.
Aan Cornelis van Leeuwen, wonende te Brakel, voor deszelfs zwarten Hengst eene premie van f 75.
Aan den heer Rom van Poederloen, voor deszelfs licht bruinen Hengst eene premie van f 40.
Aan Pieter van de Ven, wonende te Alphen, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 75.
Aan den heer W. T. van Bantekom, wonende te Wamel, voor deszelfs bruinen Hengst eene premie van f 65.
Aan Jan Veendaal, wonende te Druten, voor deszelfs zwarten Hengst eene premie van f 40.

NB. Aan de Commissie tot aankoop van buitenlandsche Hengsten in Maas en Waal, voor dezelve bruinen Hengst een subsidie tot onderhoud, van f 50.

Voor de beste driejarige Merrie-Paarden.

- Aan de wede. Jan Janssen, wonende te Angerlo, voor derzelver bruine Merrie eene premie van f 25.
Aan Arnoldus Tijmens, wonende te Valburg, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 80.
Aan de wede. Peter Dingemans, wonende te Kerkwijk, voor derzelver zwarte Merrie eene premie van f 60.
Aan Jan Kellen, te Kerkwijk, voor deszelfs zwarte merrie eene premie van f 55.
Aan Gerrit de Jongh, wonende te Gamenen, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 50.
Aan Johs. en A. Dingemans, wonende te Kerkwijk, voor derzelver zwarte Merrie eene premie van f 45.
Aan dezelfde, voor derzelver zwarte Merrie eene premie van f 40.
Aan den heer A. J. de Villars, wonende te Appeltorn, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 90.
Aan denzelfden, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 40.
Aan Anton van Swambagt, wonende te Baugharen, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 65.
Aan denzelfden, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 50.
Aan Jacob de Jager, wonende te Appeltorn, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 35.
Aan Evert Broekman, wonende te Neerbosch, voor deszelfs vroe Merrie eene premie van f 35.
Aan Roelof Elsen, wonende te Wamel, voor deszelfs bruine Merrie eene premie van f 30.
Arnhem, den 10den Maart 1829.

In Fidem, De Secretaris der Commissie van Landbouw in Gelderland. C. S. W. J. VAN NABELL.

Op Woensdag den 11den Maart, 1829, des namiddags ten 10 ure, zal ten huize van G. E. R. H. I. L. L. I. E. S. H. O. U. T, in den Gouden Leeuw, te Dieren, publiek worden aanbesteed, het BOUWEN van een PASTORIEHUIS en KERKGEBOUW, met LEVERANTIE van de daarbij behoudende MATERIALEN.

Men is voornemens om ten overstaan van den Burgemeester G. E. R. A. R. D. v. a. n. E. C. K, op Donderdag den 19den Maart 1829, des avonds ten 7 ure, in het logement het Zwijnshoofd, te Arnhem, bij toelag in het openbaar te verkoopen: Een hecht, zeer wel onderhouden en net botinnend, in de straat ERVE, staande en gelegen binnen Arnhem, in de Rijnstraat, wijk B No. 126, tusschen de huizen van de Weduwe SCHOE en het Huis, bewoond door den Heer P. C. H. P. E. L. L. E, thans door den Eigenaar, den Heer P. D. E. U. V. E. R. bewoond, te manvarden met den eersten Merdezes jaars. Ingezet op f 500.

De verkiezer zal men een gedeelte der koopsomme als eerste hypotheek in dit perceel kunnen geven. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen onder Arnhem, op de Klingelbeek, wijk G No. 156, met het slaatog behorende stukje HOFFLAND of BODMGAARD, staande ten Oosten den Heer M. E. S. B. A. U. M. en ten Westen de Weduwe E. E. M. S. I. N. G. Ingezet op f 723.

Dit perceel, nog onlangs aanmerkelijk verbeterd en verbeterd, is mede te aanvaarden met den eersten Mei eerstkomende. Ten aanzien der voorwaarden van verkoop, kunnen men onderzigt bekomen ten kantore van hovenognoerden Notaris, in de Bakkerstraat te Arnhem.

† † † Op Donderdag den 19den Maart 1829, des avonds ten zeven ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, zal, ten overstaan van den Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, residerende te *Arnhem*, in het openbaar worden ingezet, om op Donderdag den 2den April daaraanvolgende, ter zelve uur en plaats, bij toelag te verkoopen: een hecht en sterk HUIS en ERVE, met daaraan gelegen WERK- of PAKHUIS, staande en gelegen te *Arnhem*, op de Beek, op de hoek van de Nijstad, in Wijk E, No. 139, benevens een HUISJE en ERVE, naast het Woonhuis op de Beek, welke drie perceelen elk afzonderlijk en ook te zamen in massa zullen geveild worden.

Aanwijzing is te bekomen bij den Eigenaar *J. NYENHUIS*, en informatie nopens de conditien van verkoop, zijn te erlangen ten Kantore van voornoemden Notaris.

§ § § De Notaris Mr. *J. BUSGERS* zal den 11den en 18den Maart 1829, des avonds ten zes ure, in het Logement *den Aard*, te *Arnhem*, veilen en verkoopen:

1. Een hecht, sterk en ter nering staande HUIS en ERVE, met VOORHUIS, 3 BENEDEEN en 4 BOVENKAMERS, ZOLDER, fraaije KELEDER, OPEN PLAATS en POMP, staande te *Arnhem*, boven aan in de Bakkerstraat, wijk D No. 110, door *G. OVERMAN* bewoond.
2. Een DITO sterk en zeer ter nering staande WINKELHUIS en ERVE, met VOORHUIS, 3 BENEDEEN- en 3 BOVENKAMERS, ZOLDERS, KELDER, OPEN PLAATS, POMP en daarachter gelegen ruim PAKHUIS met 3 groote ZOLDERS en verdere GEMAKKEN, staande en gelegen te *Arnhem* op de Groote Markt, wijk F No. 90, het Pakhuis in de Putsteeg uitkomende; thans bij *H. SCHEERDER* bewoond.

§ § § De Notaris Mr. *J. BUSGERS*, zal den 26sten Maart en 9den April 1829, 's namiddags om 3 uren, ten huize van *A. BUS*, aan het Veer te *Westervoort*, publiek veilen en verkoopen:

Eene HOFSTEDEN, *Weijershofstede* genaamd, bestaande in HUIS en SCHUUR, en nog een afzonderlijk HUISJE en een SCHUURTJE, met TUIJNEN en ongeveer 85 Nederlandsche roeden TABAKSLAND, gelegen te *Westervoort* aan den *Ysseldijk*.

† † † Op Donderdag den 2den April 1829, in het Logement *de Zwaan*, te *Velp*, des avonds ten zes ure, zal, bij openbare Veiling, ten overstaan van den te *Velp* residerenden Notaris *van ROSENTHAL*, op hoogen worden ingezet, en acht dagen daarna, op Donderdag den 9den April, daaraanvolgende, ter zelve uur en plaats, bij afslag worden verkocht:

Een HEEREN HUIS, bevattende onderscheidene meest behangen BOVEN- en BENEDEEN KAMERS, KEUKEN, ruime KELDER en ZOLDERS, mitsgaders DIENSTBODEN KAMERS, met ruim KOETSHUIS en STALLING voor 7 Paarden, staande te *Arnhem* in de Bakkerstraat, achter de pomp, op den hoek der *Bettingsteeg*, geteekend wijk D No. 137.

De Conditien dezer Verkoop zijn 8 dagen voor de inzetting te zien en nader onderrigt te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris *van ROSENTHAL*, te *Velp*.

† † † De Notaris *A. J. N. GODEFROY*, residerende te *Arnhem*, zal op den 30sten Maart 1829 en volgende dagen, des voormiddags om 10 uren, ten huize van *Mevrouw de Weduwe van wijlen den H. Ed. Gestr. Heer J. C. RENNO*, in leven Generaal-Majoor, Provincialen Kommandant van *Gelderland*, enz. enz., publiek verkoopen: Een gedeelte van eenen zeer netten INBOEDEL, als: MAHONIEHOUTEN, UITTREK, THEE, TOILET, BED- en SPEELTAFELS, STOELLEN met Trijp- en andere Zittingen, een nieuw WAGENSCHOTGARDEROBE, SPIEGELS, LEDIKANTEN, BEDDEN met haa TOEBEHOOR, eenige Witwerkers MEUBILEN, VLOERBELEDEN, KAGCHELS, VUURHAARDEN, enz.

Eene zeer goed geconserveerde BOEKWINKEL en KAARTEN, waarvan de lijst acht dagen vóór de Verkoop, à 10 Centen voor den Armen, bij voorn. Notaris te verkrijgen zijn.

Eene zeer gemakkelijke en wel onderhouden KALES, KOETSTUIGEN, RYZADELS, HOOFDSTELLEN en hetgeen verder ten dage der Verkoop zal worden te voorschijn gebracht.

De Goederen zijn Zaterdag vóór de Verkoop, van des morgens 10 tot 3 uren, voor een iegelijk te zien.

† † † De *ZALM- en PRIKVISSERY*, onder *Milbingen*, aan het Hooggraaflijk Huis Berg toebehoorende, zal op vrijdag den twintigsten Maart aanstaande, des voormiddags omstreeks tien uren, te *'s Heerenberg*, voor zes achtereenvolgende jaren, aan de meestbiedenden, tegen voldoende borgtocht, worden verpacht.

Nadere informatie te bekomen bij den heer- Rentmeester *van DITZHOYZEN*, te *'s Heerenberg*.

§ § § Op den 16den en 30sten dezer maand, telkens des avonds om zes uren, zal in het Logement *het Gelderland* te *Wageningen* (Provincie *Gelderland*) geveild en aan den meestbiedenden verkocht worden: Een aanzienlijk HEEREN HUIS, voorvoren van onderscheidene behangen BOVEN- en BENEDEEN KAMERS, KEUKEN, KELDEERS, ZOLDERS en verdere GEMAKKEN, met daarachter gelegen groote TUIJN, staande en gelegen binnen voormelde Stad.

Nadere informatie te bekomen bij de Notarissen Mr. *H. B. van DAALLEN* en *D. BEEK*, te *Wageningen* voornoemd. Brieven franko.

§ § § UIT DE HAND TE KOOP en te bevragen ten kantore van den Notaris *van ROSENTHAL*, te *Velp*.

Eene ARBEIDERS-WONING met ongeveer twee bunders BOUWLAND, den *Mussenberg* genaamd, gelegen onder *Arnhem*, aan den weg op *Daalhuizen*.

† † † Door toeval wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden, met het HUIS, daarbij TE HUUR, eene complete BAKKERIJ, met al deszelfs vaste en losse GEREEDSCHAPPEN en voorhanden zijnde WINKEL-GOEDEREN, gelegen in eene der voornaamste Geldersche Steden. — Deze affaire, die een goed burger-bestaan oplevert, kan, op zeer voordelige voorwaarden, met primo Mei, of eerder aangevaard worden.

Adres, met vrachtvrije brieven, onder letter H., ter Boek- en Courantdrukkerij van *C. A. THIEME*, te *Arnhem*.

† † In het zoo aangenaam, aan de groote Passage of Straatweg tusschen *Wageningen* en *Arnhem*, gelegen dorp *Henkum*, is tegen primo Mei 1829 TE HUUR: eene, voor weinige jaren opgebouwde HUIZINGE, bestaande uit drie BENEDEEN-, een BOVEN-ACHTERKAMER, een schoon uitzigt hebbende over de Uiterwaarden, den *Rijn* en in de *Betuwe*, KEUKEN en verdere Gemakken, met een onmiddelijk achter het Huis gelegen groote vijen HOF of TUIJN, beplant met beste VRUCHTBOOMEN. — Nadere informatie ten Kantore van Mr. *H. B. van DAALLEN*, Notaris te *Wageningen*.

† † † Wordt TE HUUR aangeboden om dadelijk te aangevaard, het HUIS te *Weurt*, voorzien van 8 zoo groote als kleine KAMERS, alle behangen, gestukadoord en van STOKPLAATSEN voorzien, PROVVISIE- en DOMESTIEKEN KAMERS, ZOLDER, KELDEERS, KEUKEN, en WASCHHUIS, TUIJNMANSWONING en SCHUUR, goede STAL en KOETSHUIS, met een WINKEL-GOEDEREN WONING met aangename lomrijke WANDELBOEGHJES, een vischrijke VYVER en eenen zeer vruchtbaren BUITEN- en BINNENTUIN, met jonge bomen vruchtbare BOOMEN beplant, zijnde hetzelfde in het Rijk van *Nijmegen*, een klein uurtje gaans van de stad *Nijmegen* gelegen. Nadere informatie te bekomen, met vrachtvrije brieven, ten Kantore van den Heer *J. A. van MAANEN*, Notaris, op de Koornmarkt te *Nijmegen*.

* * Bij *JOHs. van DER HEY* en ZOON te *Amsterdam*, is heden van de pers gekomen en alom gratis verkrijgbaar gesteld: Bericht van Inteekening op eene GESCHIEDENIS DER ZEDELijke EN GODSDIENSTIGE BESCHAVING VAN HET HEDENDAAGSCH EUROPA, door *W. A. van HENGEL*. Hetwelk in vier deelen zal worden uitgegeven.

- * * Bij *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, is van de pers gekomen, en in de voornaamste Boekwinkels verkrijgbaar gesteld.
- Wederlegging der Verhandeling over de Verantwoordelijkheid der Ministers volgens het Nederlandsch Staatsrecht § 6-15*
- Voorts wordt bij denzelven met succes gedebiteerd en is mede alom te bekomen:
- I. *De Zwarte Huzaar*, door *Mauritz ADRIAN*, met gegraveerden titel en vignet f 3-00
 - II. *De Geheimsinnige Vrouw*, door denzelven, met gegraveerden titel en vignet f 2-50
 - III. *Toespraak aan Cristenen van alle geloofsbekennissen; na mijnen overgang uit de Roomsche tot de Evangelische Kerk*; van *J. FEIL*, voorheen Pastoor te *Ramberg*; naar het Hoogditsch van *J. C. A. Sauer* f 1-00
 - IV. *Cristendom in Begrijpelijkheid* door *J. C. A. Sauer* en *J. G. LIENHUIS*, 1ste druk f 0-60
 - V. *C. Nicolai, Zelfkennis, Menschenkennis en Verkeering met Menschen*. Naar het Hoogditsch, door *W. GOENE*, 2de deelen, 2de druk f 3-75
 - VI. *J. G. W. MERKES, het Beleg van Maastricht in 1579*, met Geschied- en Krijgkundige Aanteekeningen, in carton f 1-40
 - VII. *Lotgevallen van LODEWYK MANHEIM*, een oorspronkelijke Nederlandsche Roman f 2-00
 - VIII. *K. CLEYNMAN, God, mijn alles, mijn vnetigde, mijn troost*; een Godsdienschtig Huisboek voor beschaafde Cristenen f 5-00
 - IX. *WOLDEMAR's Nalatschap aan zijnen Zoon*. Een Boek voor Jongelingen, ter vorming van haa verstand en veredeling van haa hart. Naar het Hoogditsch van *J. GLATZ*, door *W. Goene* f 2-50
 - X. *Het Nieuwe Testament*, ingerigt naar de spelling van den Hoogleeraar *SIBENBEEK*, in kl. 12 mo. f 1-00
 - XI. *Aanteekeningen, betreffende de Kolonie Suriname*, met twee kaartjes f 2-25